
MONOK ISTVÁN

Naldo Naldi, Peter Jänichen, Martin Schmeizel és Bél Mátyás

Hunyadi Mátyás király (1458–1490) könyvtárának, a Bibliotheca Corvinának legkorábbi, kortárs bemutatása Naldo Naldi (1436–1513) nevéhez fűződik (Epistola de laudibus Augustae Bibliothecae). Ennek szövege ugyanakkor csak a 18. században jelent meg először a Toruńban őrzött eredeti alapján. A kiadás a helyi protestáns iskola tanárának, Peter Jänichennek (1679–1738) a munkája, aki talán az erdélyi származású lipcsei tanár, Martin Schmeizel (1679–1747) kiadási tervét és annak megghiúsulását ismerve jelentette meg Naldi művét (1731). Közben a 18. század elején megszülető magyarországi tudományos szövegkiadás egyik atyja, Bél Mátyás (1684–1749) is terobe vette a Naldi-epistola kiadását: a Toruńban őrzött eredetit lemásoltatta (1730), majd összevetve a kiadott szöveggel jelentette meg a maga változatát (1737). A tanulmány e kiadások összefüggési lehetőségeit, az érintett tudósok elképzelhető kapcsolattörténetét járja körül.

Kulcsszavak: Naldo Naldi, Corvina-könyvtár, Peter Jänichen, Bél Mátyás

Az 1568-ban Toruńban alapított protestáns gimnázium komoly tekintélyt vívott ki magának a következő évszázadokban. A Magyar Királyságból és Erdélyből nyugati egyetemekre tartó peregrinusok is szívesen időztek itt egy-két szemesztert, megerősítve tudásukat mentek tovább más felsőoktatási intézményekbe. Ahogy a magyarok nevezték, Torunya, tehát népszerű tanulási hely volt.¹ A 18. század elején a városban sokféle feszültség osztotta meg a polgárokat. Egyrészt a jezsuita kollégium és az előbbi vetélkedése, másrészt a Halléből érkező új pietista szellem és az ortodox lutheránusok ellentéte.² A korszak egyik legjelentősebb helyi értelmiségije Peter Jänichen (1679–1738), a gimnázium rektora és könyvtárosa. Életének kulcseményei közünneplés mentén zajlottak

---

¹ SZÖGI (2003: 99–121).

² Összefoglalóan ld. GÓRSKA (2010).

(így például, amikor 1709-ben elvette feleségül a toruúi Johann Brandaus Christina nevű leányát, kis fizetettel tisztelegtek az esemény előtt az egyik, általa felügyelt iskola diákjai³). A Magyar Királysággal kapcsolatos ügyek iránti érdeklődésének egyik első nyomtatott jele (1712) egy téziszfüzet: Paulus Keler az ő elnöklete alatt védte meg szakdolgozatát a magyar borokról.⁴

A késmárki Caspar Moller 1717-ben már Naldo Naldi (1436–1513) egy Toruúban őrzött kéziratára, a Mátyás könyvtárát bemutató verses levelére alapozva értekezett Jänichen vezetése alatt.⁵ Ahogy Kelernek a borokról írt szövegét is kibővítette a rektor, és kiadta a maga neve alatt, ugyanígy a Naldo Naldiról írtakat is tovább írta. 1723-ban számba vette az intézménye könyvtárának kézirateit.⁶ Ebben a Naldi-kódexről ezeket írja:

CXXXIX. Naldi Naldii Florentini descriptio Bibliothecae Budensis Serenissimi Regis Vngariae Matthiae Corvini. Ampliorem huius nitidi et multis figuris exornati codicis, qui ex ipsa bibliotheca Regia huc

³ Ez alkalomból az iskola diákjai köszöntő kötetet adtak ki: JÄNICHEN (1709).

⁴ KELER (1712) – Ezt a szöveget maga Jänichen aztán kibővítve újra közölte és egy kis német nyelvű összefoglalót is készített mellé: JÄNICHEN (1731: 215–255). (*Dissertatio de vineis Vngariae*), 255–278. (*Beschreibung des vornehmsten Weingebürges in Ungarn*). A 272. oldalon van egy német–magyar–latin szöszedet, *Die Werckzeuge, die bey dem Weinbau gebraucht werden*. Megjegyzendő, hogy SZÖGI (2003) nyilvántartása nem tud Paulus Kelerről, de a bártfai Keler család több más tagjáról igen. Ephraim Keler 1719-ben, Sigmund 1731-ben és Martinus 1742-ben iratkozott be az ottani iskolába (SZÖGI [2003] nri. 961, 968, 970). Jänichen maga Paulus Kelert *civis Thorunensisként* említi JÄNICHEN (2003: 256.), de a *De vineis Ungariae* című műve végén JÄNICHEN (1731: 255–256) azt mondja, hogy *Haec quae sequuntur, de vineis earumque cultura, Germanico sermone conscripta commentaria, nobiscum benevole communicavit Vir doctrina et virtute conspicuus harumque rerum gnarissimus Dn. Paullus Keler, civis Thorunensis*. – vagyis Keler magyarországi volt, és tudott a német anyanyelve mellett magyarul is (ahogy Jänichen nem). A leírásból tökéletes topográfiai és birtoklástörténeti ismereteket kapunk. A RMK. III/XVIII. nr. 829. is magyarországinak veszi.

⁵ MOLLER (1717: RMK. III/XVIII. nr. 1086.); Mollerről ld. SZÖGI (2003) nr. 958. (Moller 1713-tól tanult az intézményben). Megjegyzendő, hogy egy 19. század eleji személy, aki a Corvina Könyvtár történetéről írt érdeklődött, egy kötetbe másolta Moller diszsertációját Julius von Pflugk 1688-as katalógusának kiadásával (MTAK Kt. Tört. 4^r, nr. 64.), igaz Moller könyvének dátumát elírta 1718-ra. A Pflugk-mű: PFLUGK (1688).

⁶ JÄNICHEN (1723).

translatus, dedimus in dissertatione De meritis Matthiae Corvini in rem literariam.⁷

Ez a könyve Jénában jelent meg, ahol minden bizonnyal találkozott az ott tanító Martin Schmeizellel.⁸ Nem tudjuk, hogy Schmeizel (1679–1747) mikor kezdett érdeklődni és milyen ismeretek alapján a Naldo Naldi-kézirat iránt, de az biztos, hogy vagy ő személyesen, vagy Jänichen, vagy valamelyikük egy megbízottja lemásolta Schmeizelnek a művet. Schmeizelt 1722-ben nevezték ki Jénában tanárrá, és már az ebből az alkalomból a Stephan Keller (a nagysinkai iskola rektora) által írt dicsőítő költeményben olvashatunk a tervről, egy, a budai könyvtárról szóló kötet összeállításáról.⁹

Gaudia et vota patriae...¹⁰

Nec minus, externa jam non novus incola terrae,
 Illustrat Patriam grato cum pectore dulcem.
 Atque utinam, quae lecta premit promissaque dudum (18),
 Nostris conspicienda oculis, aetate futura
 Cognoscenda edat, totus miretur et orbis,
 Pannoniae monumenta, quibusque haec Dacia floret!

(18) Qualia sunt Notitia Bibliothecae Budensis. Bibliotheca Scriptorum rerum Hung. Antiquitates Transilv. ex lapidum inscriptionibus et nummis antiquis erutae. Descriptio Transilvaniae. Dissert. de Origine et Natalibus Saxonum Transilvanorum &c.

Tudjuk, hogy a brassói *polyhistor* külön kurzust is tartott az egyetemen Mátyás könyvtára történetéről.¹¹ Feltehető, hogy ennek ismertsége hozta össze Jänichennel, aki aztán hozzásegítette, hogy egy másolatot szerezzen magának. Élete végén a meg nem valósult tervei között is szerepel,

⁷ JÄNICHEN (1732: 32). Az általa említett *dissertatio* Caspar Molleré.

⁸ Az ő életéről VERÓK Attila számos tanulmányban értekezett. Összefoglalóan ld. VERÓK (2015). Vö. továbbá VERÓK (2009), VERÓK (2012), VERÓK (2014), VERÓK (2017).

⁹ VERÓK (2015: 26; 164–167).

¹⁰ A latin szöveghez tartozó jegyzeteket is Stephan Kessler írta.

¹¹ Az erről szóló dokumentumokról VERÓK Attila tudósít doktori disszertációjában: Es blickt die halbe Welt auf deinen Lebens-Lauff, / Und nimmt, was Du schreibst, mit grosser Ehrfurcht auf. VERÓK (2008: 29; 33; 106).

14. pontként: 14. *Notitia Bibliothecae Budensis, cum Naldi Naldii L. IV. de laudibus Bibliotheca Budensis ex manuscripto edendis.*¹²

Theodor Christoph Ursinus, Schmeizel temetésén mondott beszédében¹³ is kitért a Naldi-kiadás gondolatára.¹⁴

Nec silentio hic praetermittere uolumus, promissam diu ab eo *Notitiam Bibliothecae Budensis* ex inedito NALDI NALDII, Florentini, de laudibus eius carmine, eleganti ac prorsus insigni, cuius tamen promissi fide nondum se exsoluit.

A terv tehát terv maradt, és tudta ezt – ahogy a tervet is – Jänichen, amikor 1731-ben végül ő maga adta ki Naldo Naldi művét *editio princeps*ként.¹⁵ A Jänichen-féle kiadást a magyar Corvina-kutatás nem kellő figyelemmel vizsgálta. Utoljára Bél Mátyás olvashatta el a *Meletemata* (Jänichen 1731) előszavát, amelyben a toronyai rektor az olvasónak elmondja, hogy Naldi kiadását Schmeizeller tervezték (Bél idézi ezt az előszót, kihagyásokkal a saját kiadásában):

Speciatim Naldi Naldii poemation, antea nondum editum, putavimus inserendum, dudum olim destinatum Syntagmati rerum Vngaricarum, quod moliebatur celsissimus Martinus Schmeizelius. Memini aliquando Barlaeum in epistola ita conqueri: Ego inter miseras meas numero, poetam esse. Naldium poenitere non poterat, poetam fuisse in aula munificentissimi Regis Matthiae Corvini (a), neque forte et alios, quos commemoravimus in Oratione ad calcem adiecta. Tamen iam propemodum miseria videtur esse, cum vel non magni aestimatur eiusmodi labores, ac tantum non fastidiri: neque complures sunt, qui hisce ingenii lusibus multum operae impendunt. Apud illos non magnam me initurum esse gratiam, animo praevideo: neque tamen plane ingratum erit monumentum hoc legi ab iis, qui rei litterariae argumentis delectantur, aut Corvinianae Bibliothecae magnificentiam alibi descriptam norunt.¹⁶

¹² VERÓK (2015: 279).

¹³ Kiadását ld. VERÓK (2015: 245–250).

¹⁴ SCHMEIZEL (1747), XIV. Idézi: VERÓK (2015: 249).

¹⁵ JÄNICHEN (1731: 97–215): *Naldi Naldii Florentini Epistola de laudibus Augustae Bibliothecae ad Matthiam Corvinum Pannoniae Regem Serenissimum.*

¹⁶ JÄNICHEN (1731: előszó).

A Naldi-kódex kiadása kapcsán nem érdekes, de hallatlanul fontos Jänichen (a) jegyzete:

Cum ante annos sex Bibliothecam inviseret Thorunensem Illustrissimus Palatinus Masoviensis Chomentowski consciens MS^{um} Corvinianae Bibliothecae, affirmabat, se possidere ex eadem Mappas Geographicas in usum Regis Matthiae olim adornatas. Metuendum autem post obitum Herois, ne idem subeant fatum, quod usu venit Libris Ciceronis de Republica deperditis, quos literis aureis in membrana conscriptos apud Equitem Wolhiniae, Woynuski se vidisse testatur D. Laurentius Mvller in Histor. Septentr. von Pohln. Lieffländ. Moscov. Schwed. und andern Geschichten p. 78.

Stanislas Chomentowski (+ 1728) ezek szerint úgy tudta, hogy a nála lévő földrajzi atlasz kötet a Corvina része volt. Csapodi Csaba nyilvánváltásában három „*Mappa*” szerepel¹⁷ (Nr. 871; Nr. 938–939), egyiket sem tartja hiteles corvinának. A leírások alapján egyik sem lehet az, amire Jänichen utal. Cicero *De Republica* című műve nem szerepel Csapodi nyilvánváltásában. Egy *Epistola ad Atticum*-kéziratot¹⁸ mint *elveszett corvinát* említ, de annak leírása nem illik a Havasalföldön látottéhoz. Fellapozva azonban a Jänichen által idézett Lorenz Möller (Mvllervs, +1598) könyvet – amelynek állításai a történettudományban elfogadott állításokkal nem egyeznek általános történelmi események kapcsán sem –, nem sikerült rájönni, miért gondolja ennek alapján Jänichen a Cicero kéziratot corvinának (más forrása is volt?):

Wir haben auch einen Wohlinischen Edelmann mit uns gehabt Woinousky genannt. [...] Derselb hatte auss der Bibliotheca inn der Walachey als der Despot vom Hernn Laszky eingesetzt und der Türkische Gubernator der Alexander geschlagen worden herzliche schöne *monumenta scripta* bekommen. Darunter auch die *libri Ciceronis de Republica ad Atticum*, mit güldenenen Buchstaben auff Pergament

¹⁷ CSAPODI (1973) nr. 871; nri. 938–939.

¹⁸ CSAPODI (1973) nr. 187.

geschrieben waren in einem umbschlage mit einem unbekanten Sigel verpitzschieret gewesen wie man noch sehen kondt.¹⁹

Jänichen 1731-ben adta ki történeti szöveggyűjteményét (*Meletemata*). Bél Mátyás 1730. november 26-án kérte Dobai Székely Sámuel (1704–1779), hogy pontosan másolja Naldi szövegét Toronyában.²⁰ Dobai Székely másolata az 1731. év elején készült el.²¹ A komoly munka emlékezetes maradt, hiszen még 1769. június 25-én Koller Józsefhez írt levelében is megemlíti ezt a segítséget.²² Bél Mátyás 1737-ben adta ki végül revideált formában Naldi szövegét, historiográfiai bevezetéssel.²³ A sajtó alá rendezés során bonyolított levelezéséből kiderül, hogy többektől kért segítséget a szöveg értelmezéséhez, illetve a szöveghelyesség megállapításához. A magyar udvari kancelláriától 1736. szeptember 12-én érdeklődik, hogy végeztek-e a *textus* revíziójával.²⁴ Ők aztán nem értik a dolgot, nem találják a vizsgálandó kéziratot (tipikus hivatal).²⁵ Reviczky János (1702–1778) aztán alaposan átnézte a kéziratot, javításokra tett javaslatokat,²⁶ de azt is megmondja, nehezen értelmezhető a szöveg. Bél még az olvasóhoz intézett ajánlást és bevezetést is átnéztette vele, mielőtt a nyomdába adta.²⁷

Mindeddig nem ismerjük Martin Schmeizel és Bél Mátyás levelezését. Pedig Bél biztosan figyelemmel kísérte kortársának nemzetközi hírű munkásságát. Verók Attila feltételezi, hogy Bél Mátyás fia, Bél Károly András (1717–1782) „talán pont Schmeizelnél” tanult Halléban.²⁸ 1734-ben Martinus Foit egy orvosi művét ajánlotta közösen Bélnek és Schmeizelnek.²⁹ Amikor a magyar történetírás alapvető műveinek újra

¹⁹ MÖLLER [Müller, Mullerus] (1595: 78). Hieronymus Łaski (1496–1541), I. Ferdinánd diplomatája, a török bábjaként említett Alexandru nem lehet Alexandru II. Mircea (1529–1577), Havasalföld vajdája.

²⁰ SZELESTEI NAGY–GRÜLL (1993: 218).

²¹ Ma is megvan, Esztergom, Főszékesegyházi Könyvtár, collectio Batthyány, Hist. IV. b.

²² HENCZ (2016: 27).

²³ BÉL (1737: 589–642).

²⁴ SZELESTEI NAGY–GRÜLL (1993: 387).

²⁵ 1736. október 12. SZELESTEI NAGY–GRÜLL (1993: 390).

²⁶ 1737. március 6. SZELESTEI NAGY–GRÜLL (1993: 402).

²⁷ 1737. március 17. SZELESTEI NAGY–GRÜLL (1993: 403–404).

²⁸ VERÓK (2015: 95).

²⁹ VERÓK (2015: 273).

kiadása, és egy újfajta historiográfiai fejezet megtervezése szóba került, Bél számolt Martin Schmeizel munkájával, a magyar Szent Koronáról írottal (1712, 1713), javaslatára bele is került a Johann Georg Schwandner (1716–1791) neve alatt megjelent *Scriptores*³⁰ kötetbe.³¹

Naldo Naldi szövegének kritikai kiadása máig várat magára, jóllehet Ábel Jenő is sajtó alá rendezte egyszer (1890),³² és azóta is számos tudós kutatója akadt. Mindannyian Reviczky János utódai, az egyes ki-fejezések értelmezésének tartalmát próbálják megfejteni, és a megfejtések mentén bemutatni nekünk, hogyan is nézhetett ki Mátyás király könyvtára.

Felhasznált irodalom

- ÁBEL (kiad.) 1890 *Olaszországi XV. századbeli írónak Mátyás királyt dicsőítő művei, közread. ÁBEL J. (kiad.), Budapest, 1890.*
- BÉL 1737 *M. BÉL, Notitia Hungariae novae historico-geographica..., Tomus tertius, Wien, 1737.*
- CSAPODI 1973 *Cs. CSAPODI, The Corvinian Library: History and Stock, Budapest, 1973.*
- GÓRSKA 2010 *L. GÓRSKA, Religious Tensions in Early Modern Toruń, a History of War and Peace, in: B. Borstner – S. Gartner – S. Deschler-Erb (reds.), Historicizing Religion, Critical Approaches to Contemporary Concerns, Pisa, 2010, 103–119.*
- HENCZ (kiad.) 2016 *Dobai Székely Sámuel és Koller József levelezése, s. a. r. HENCZ E., Piliscsaba, 2016.*
- JÄNICHEN 1709 *Als der Edle Ehrenveste und Wollgelahrte Herr Herr M. Peter Jänichen, des Berühmten Gymnasii zu Thorn wollverdienter Rector, wie auch der Neustädtischen Schule Inspector, mit der Viel-Ehr-und Tugendreichen Jungfrauen Christina geborne Bramdauin... sich glücklich vermählete... 2. Tag des Monats May diese 1709. Jahres Ihre obliegende Pflicht und Schuldigkeit hiemit abstaten die Lehrenden der Neustädtischen Schule, Thorn, 1709.*
- JÄNICHEN 1723 *Petri Iaenichii... Notitia bibliothecae Thorunensis qua de eius origine et incrementis codicibus MSS^{tis} aliisque notatu dignis, nonnulla breviter et succinte exponuntur, accessit eiusdem oratio in laudem B. Godofredi Krivesii, Ienae, 1723.*

³⁰ SCHWANDTNERUS (1746–1748).

³¹ Erről a történetről részleteiben ld. TÓTH (2013). TÓTH Gergely szerint annak, hogy Schmeizel könyve két kiadásban jelent meg, és az, hogy a második kiadásban (1713) a szerző változtatott a szövegen, a háttérben Bél Mátyás tanácsainak figyelembevételét lehet sejteni.

³² ÁBEL (1890: 259–296).

- JÄNICHEN 1731 *Meletemata Thorunensia seu dissertationes varii argumenti ad historiam maxime Polonicam, Vngaricam et Prössicam, politicam, physicam, rem nummariam ac litterariam spectantes, uno volumine iam collectae et comprehensae curante Petro Iaenichio, Tomus III., Thorunii, 1731.*
- KELER 1712 *De vineis Ungariae, praeside Petrus Iaenichius... publice disseret Paulus Keler, Thorunii, 1712.*
- MOLLER 1717 *De meritis Matthiae Corvini in rem literariam ex ms^{to} Naldi Naldii Florentini potissimum descriptis, ductu Petri Jaenichii... Anno MDCCXVII... die XXI. Januarii... disserit Casparus Mollerus..., Thorunii, 1717.*
- MÖLLER 1595 L. MÖLLER, *Septentrionalische Historien oder Warhafftige Beschreibung der fürnembsten Polnischen, Lifflandischen, Moscoviterischen, Schwedischen und andern Geschichten..., Amberg, 1595.*
- PFLUGK 1688 J. von PFLUGK, *Epistola ad perillustrem atque generosissimum Vitum Ludovicum a Seckendorff..., praeter fata Bibliothecae Budensis, librorum quoque in ultima expugnatione repertorum catalogum exhibens, Jena, 1688.*
- RMK. III/XVIII. *Régi Magyar Könyvtár, III/XVIII. század, Magyarországi szerzők külföldön, nem magyar nyelven megjelent nyomtatványai – Alte Ungarische Bibliothek III/XVIII. Jahrhundert, Im Ausland erschienene, fremdsprachige Werke ungarländischer Autoren, Band 1, 1712–1760, Dörnyei S. – Szávuly M. (összeáll.), Budapest, 2005.*
- SCHMEIZEL 1747 *Ad exsequiales honores... Martino Schmeizelio..., die XXX. Iulii, MDCC XLVII. Placida morte defuncto..., observantia invitat Academiae h. t. Pro-rector, Theodorvs Christophorus Ursinus..., Halae Magdeburgicae, 1747.*
- SCHWANDTNERUS 1746–1748 J. G. SCHWANDTNERUS, *Scriptores rerum Hungaricarum veteres ac genuini, partim ex Bibliotheca Augusta Vindobonensi eruti; partim antehac quidem editi, nunc vero ex rarissimis et optimis editionibus ab innumeris mendis vindicati... et cum amplissima praefatione Matthiae Belii... in hanc nitidissimam formam redacti, vol. I–III., Vindobonae–Lipsiae, 1746–1748.*
- SZELESTEI NAGY–GRÜLL 1993 *Bél Mátyás levelezése, s. a. r. SZELESTEI NAGY L., a Hajnóczi Dánielnek írt leveleket s. a. r. GRÜLL T., Budapest, 1993.*
- SZÖGI 2003 SZÖGI L., *Magyarországi diákok lengyelországi és baltikumi egyetemeken és akadémiákon, 1526–1788, Budapest, 2003.*
- TÓTH 2013 TÓTH G., *A magyar történetírás kritikája és megújításának programja az 1740-es évekből: Bél Mátyás és a Scriptores rerum Hungaricarum, Történelmi Szemle, 55 (2013), 593–617, 599, 606–608.*
- VERÓK 2008 VERÓK A., *Martin Schmeizel (1679–1747) élete és munkássága, PhD-értekezés, kézirat, Szeged, 2008.*
- VERÓK 2009 A. VERÓK, *Ein Gelehrter und seine Gelehrtenbibliothek als die erste Hungarica-Privatbibliothek der Welt, in: J. Radimská (ed.), K vyzkumu*

- zámeckých, měšťanských a církevních knihoven (Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles / Zur Erforschung der Schloss-, Bürger- und Kirchenbibliotheken / Investigaciones en las bibliotecas aristocráticas, burguesas eclesíasticas), České Budějovice, 2009, 309–328.
- VERÓK 2012 A. VERÓK, *Die erste historische Fachbibliothek im Donau-Karpatenraum? Martin Schmeizel und seine Büchersammlung*, Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde, 35/106, (2012/2), 134–149;
- VERÓK 2014 VERÓK A., *Egy magyarországi értelmiségi európai tudományos karrierje a 18. században*, Martin Schmeizel és a polihisztorizmus, in: Biró A. – Boka L. (szerk.), *Értelmiségi karriertörténetek, kapcsolathálók, írócsoportosulások*, Nagyvárad – Budapest: 2014, 55–70.
- VERÓK 2015 VERÓK A., *Martin Schmeizel (1679–1747)*, Eger, 2015.
- VERÓK 2017 Verók A., *Egy különös figura a magyarországi történetírás 18. századi történetéből: az erdélyi szász Martin Schmeizel*, Acta Academiae Agriensis, Sectio Historiae – Az Eszterházy Károly Egyetem Tudományos Közleményei, Tanulmányok a történelemtudomány köréből, Nova Series 44 (2017), 199–210.

Naldo Naldi, Peter Jänichen, Martin Schmeizel and Mathias Belius

The first contemporary description of the famous library of Matthias Corvinus, king of Hungary (1458–1490) Bibliotheca Corvina was by the Italian humanist, Naldo Naldi (1436–1513) Epistola de laudibus Augustae Bibliothecae. His text was first published (1731) based on the manuscript preserved in Toruń. The editor was the rector of the local protestant school, Peter Jänichen (1679–1738). This scholar was aware of the publication plan and its failure by Martin Schmeizel (1679–1747), a professor of the University in Leipzig, originated from Transylvania. At the same time the father of the Hungarian scientific text criticism, Matthias Belius (1684–1749) got a copy of the Epistola of Naldi, and with a critical comparison he published his own version in 1737. The present study tries to explain a possible networking of the named scholars for realising the critical edition of Naldi's text.

Keywords: Naldo Naldi, Corvina-library, Peter Jänichen, Bél Mátyás